

Filozofsko-teološki institut DI
Studij filozofije i teologije
ponedjeljkom i petkom u 8:15

Proroštvo i apokaliptika

amdg.eu → nastava

Abraham – prorok

- Tko ga naziva prorokom? (Post 20,7b)
- **Bog. Pred kim (usp. 20,3)?**
 - Abimelek Gerarski – strani kralj
 - Kakav je Abraham (v11)?
- **predrasuda i strah za život (v11)**
 - Prva proročka zadaća? (v7.17)
- **“molit će” (v7)**
- **Moli (v17) – zagovornik**
 - Uspješno? (v17)
- **Bog liječi (v17) – bitna molitva**
 - v3.7[2x] מוֹת (*môt* umrijeti) ⇔ v7 הֵיָה (*hajâ* živjeti)
v4.11 הָרַג (*harag* usmrtiti) ⇔ v17 יָלַד (*jalad* rađati)

Mirjam

- prva נביאה *n^ebi'â*, u Zakonu (v20)
- uz središnji događaj u Izl 14
 - predvodnička uloga u v20?
- Sve se pridružuju – hebr. “za njom” (v20)
 - novo značenje: “pjevati” u v1.21
- Nalog zajednici “pjevajte” (v21)
 - kad je pogođena gubom (Br 12,15)?
- Zajednica čeka dok ne ozdravi (v15)
- – sačuvan autoritet, već u 12,6
- “Javljam se *proroku...*” (v6 – Izl 15,20)
 - Što je Mirjam prema Mih 6,4?
- “poslao sam *pred tobom* Mirjam... “ (Mih 6,4)

Uzor-prorok Mojsije

- Prorok u Pnz 18,15?
- **נביא *nabî*** “kao što sam ja” (Pnz 18,15)
 - Vjerodostojna oporuka usp. v18:
 - “kao što si ti” – “ja ću podići proroka”
- **Posrednik *Saveza* (18,16)**
 - prenosi “im” Božje riječi (v18)
 - Definicija proroka u Pnz 18,18b:
- **“Dat ću riječi svoje u njegova usta...”**
 - Prva dužnost proroka – primiti riječ
 - Govori što Bog zapovijeda (v18)
- **Bog ga *podigne* (קום), jedan od braće (v15)**
 - Mojsije jedinstven (34,10):
- **“licem u lice”, poslan od Boga שלח *šalah* (11)**
- **Uloga u Hoš 12,14:**
- **Vodi i čuva**
 - Tko je za Petra obećani prorok u Dj 3,13.22?
- Isus

“Koga da pošaljem?”

Zvanje proroka Izaije u

Iz 6

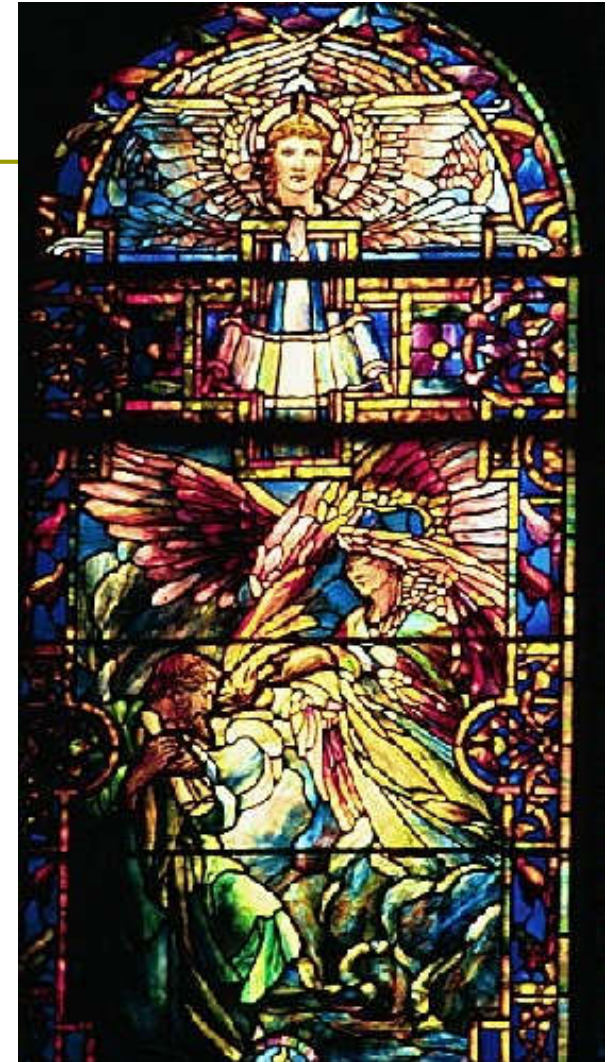
Prorokovo zvanje

- Na početku “velikih proroka”
 - Koga Izaija vidi u **Iz 6,1.5?**
 - “Vidio sam Gospodina” (v1), יהוה (v5)
 - Kakvu funkciju ima Bog u **v5?**
 - *kralj*: 6,5 ← 6,1 מלך *mālak*
 - Gdje se zbiva zvanje? (**v1.4**)
 - Svetište (v1); hram (v4)
 - *Prigovor* (**v5**):
 - “čovjek nečistih usana” (v5)
 - *Znak* (**v6s**):
 - Užareni ugljen do usana (v6s)
- 2x נגה *dosegnuti* (v7)
 - *Nalog* (Iz 6,8s):
 - “Koga da pošaljem?... Idi i reci!” (v8s)
 - *Nevolja* (u kontekstu 5,26):
 - “narod daleki hita” (v26)
 - *Potpورا*:
 - Silno viđenje u 6,1–4

Nečistoća i očišćenje

- Tko ima “nečiste usne” u **Iz 6,5**?
- Prorok i narod (v5) –
“zagađena” komunikacija
 - Tumačenje za znak u **v7**?
- Oproštenje=pomirenje: כפר *kipper*
“pokriti” (v7) – usp. Lev 4.16
 - hrv. “pokriti dugove”, “pokrovitelj”...)
- שלח *šalah* poslati (2x v8)
i הלך *halak* ići (**v8.9**)
 - “Koga da pošaljem?” – “Pošalji mene!”
 - “Tko će poći?” (v8) – “Idi!” (v9)
- “*nam*” (v8)?
 - božansko zajedništvo (Post 1,26) – serafi (Iz 6,2.6), vojske (v3.5)

The call of Isaiah, Union
Congregational Church Montclair,
Tiffany Studios

Proročka zadaća

- Teška zadaća
 - dvostruka Iz 6,9.10
 - riječ (v9):
- slušajte, gledajte
 - nemojte razumjeti (v9)
 - “Ispunja se Izaijino proroštvo...” (Mt 13,14)
 - djelo (v10):
- *Zamasti srce, otežaj uši, zalijepi oči*
 - A Izaija: vidi, čuje, razumije
- “Do kada” (6,11)?
- Do opustošenja (6,11)

- Na kraju u 6,13 ←
usp. 3x *qadôš* iz v3
- “sveto sjeme” (6,13) =
odsaj Božje svetosti iz 6,3

Knjiga proroka Izaije

- ❑ **ישע' ješa' + יהו' jahû – Jahve je spasenje**
- ❑ **Omiljena: Božje riječi umjetničkim jezikom izravno upućene slušateljima**
 - mnoštvo izreka važnih za duhovnost, npr. 43,1; 49,16
- ❑ **imenom sam te zazvao, ti si moj (43,1)**
- ❑ **u dlanove sam te svoje urezao (49,16)**
 - Složena:
- ❑ **I. dio (“Protoizaija”) c1-39**
 - doba asirske vladavine (8. st. pr. Kr.)
- ❑ **II. dio (“Deuteroizaija”) c40-55 – Knjiga utjehe**
 - doba Babilonskog sužanjstva i povratka (6. st.)
- ❑ **III. dio (“Tritoizaija”) c56-66 – pogled u budućnost**
 - proslava Jeruzalema (službenica Gospodnja), Božji sud (apokalipsa)

Teološke teme

- *Izravna “božićna” kritika u 1,3:*
- vol i magarac poznaju gospodara (1,3)
 - *Teološki sukob u 14,12 – הילל hêlel:*
- “koji sjaji, bliješti” > “Lucifer”, “svjetlonoša” (14,12)
 - *tko u pjesmi (v. 14,4)?*
 - Kralj babilonski (!) 14,4
 - oholost – *kakva?* (14,13s)
- uspeti se na nebesa (v13)!
 - Babilonska kula (Post 11)
- Biti jednak Svevišnjemu (Iz 14,14)

- Božje roditeljske osobine u Iz 64,7; 49,15; 66,13:
- ti si *otac* naš (64,7)
- može li *žena* zaboraviti svoje dojenče... ja tebe zaboraviti neću (49,15)
- *Mati* tješi sina, ja vas tješim... (66,13)

Važan za NZ

- dolazak Isusov u Iz 7,14 עֲמֵנוּ אֵלַי i Iz 40,3?
- *'imánnû 'el* Εμμανουηλ
- S nama Bog Iz 7,14 = Mt 1,23
- pripravite put Gospodinu Iz 40,3 = Mk 1,3
 - Isusovo poslanje u Iz 61,1s?
- “Duh Gospodnji na meni je...” Iz 61,1 = Lk 4,18
 - Evanđelisti primjenjuju i tumače Pisma
 - smrt i uskrsnuće u Iz 53,6 i 52,13:
- יהוה je svalio na nj bezakonje nas sviju (Iz 53,6)
- uspjet će sluga moj, podignut će se, uzvisiti i proslaviti (Iz 52,13)

Četiri pjesme o Sluzi Jahvinu

- **Komunikacijska struktura teksta**
 - **Iz 42,1-9:**
- **Bog govori o svom miljeniku**
 - **Iz 49,1-6:**
- **sluga izvješćuje o svom poslanju**
 - **Iz 50,4-11:**
- **uzda se u Božju snagu u nevolji**
 - **Iz 52,13-53,12:**
- **zajednica prepoznaje sudbinu sluge Božjega**

